

Saa katsoa

Valokuvaaja **Leena Louhivaara** sai sattumalta luettavakseen aineistoa rintasyöpään sairastuneista naisista, heidän suhteestaan omaan kehoonsa, naiseuteen ja seksuaalisuuteen.

Tämä kiinnosti 47-vuotiasta Louhivaaraa. Hänen oma naiseutensa vaikutti siihen, että syntyi idea valokuvanäyttelystä. Voisiko hän toimia jonkinlaisena välittäjänä tässä tärkeässä asiassa.

Jos kaikki menisi hyvin, syntyisi kuvaajan ja kuvattavan välinen intiimi vuoropuhelu, jossa olisi kaksi subjektia; ei vain subjekti (kuvaaja) ja objekti (malli).

”Me yhdessä käyttäisimme hyväksi valokuvaa”, hän lumoutui ajatuksesta.

Vaikka Louhivaara ei vielä tuntenut ketään kuvattavistaan, hänen mielessään oli jo näyttelyn nimi: *Saa katsoa*. Kuinka paljon kulttuurissamme onkaan kieltoja: ei saa katsoa, ei saa koskea, ei saa sanoa. Ne siirtyvät sukupolvelta toiselle.

”Tästä ärsyyntyneenä ryhdyin toimeen. Katsoja päättäköön itse, katsooko hän vai ei.”

Naisen häpeä, ruumiin vieraus, halu olla näkyvä ja kokonainen. Louhivaara kirjoitti kiertokirjetä etsiessään kuvattavia. Monella heistä ei ole enää toista rintaa.

Löytyi kaksitoista rohkeaa naista, 43–61-vuotiasta, yhoitajasta diplomi-insinööriin. Alkoi syntyä

PEKKA NIEMINEN

Leena Louhivaara ja näyttelykuva rintasyöpään sairastuneesta naisesta.

mustavalkokuvia alastomuuden kautta ja kohdetta kunnioittaen. Mitä rintasyöpä muutti? Ennen kuvausta juteltiin perusteellisesti naisten kesken.

”Minulla on rintasyöpä, mutta en sairasta sitä. Kannan sitä mukana niin kuin liikakiloja”, kertoi yksi heistä Louhivaaralle.

”Alastomuudellaan he näyttivät sielunsa”, kuvaaja sai tuntoa. Oli hiljaisia hetkiä, jotka pysähtyivät molempia koskettaessaan.

”Vain ensimmäisen kuvattavan kohdalla jännitin. Sen jälkeen oli vain upeita ja luonteivia, kahdenkeskiä kokemuksia. Ihai-

len näitä tuntemattomia ja rohkeita naisia.”

Kokeneelle valokuvaajalle tämä on ensimmäinen näyttely. Tai ei sittenkään. Yhden naiskuvattavansa edessä Louhivaara muisti taianomaisesti:

”Ei oo totta. Mähän olen tässä taas.”

Louhivaaran lopputyönäyttely Lahdessa 1985 oli nimeltään *Peili*. Hän oli kuvannut siihen alastonta äitiään ja alastonta itseään, äidin ja tyttären luonnonkulkua.

HANNU TOIVONEN

Saa katsoa. Galleria Laterna Magica, Rauhankatu 7, Helsinki, 22.1.–9.2.